

Sumari



BPGP

Editorial 2

El Dr. Ferran Roig i Palau (1833-1918) i l'aportació cultural i pedagògica al Canet de Mar d'entre segles

Carles Sàiz i Xiqués ... 3

La biblioteca, l'esforç cultural més important i transversal de la història de Canet

Xavier Mas Gibert ... 32

La biblioteca de Canet de Mar durant la República i la Guerra Civil

F. Rodríguez 18

Una recopilació de dades sobre els edificis bibliotecaris de Canet de Mar

Sergi Alcalde Vilà 25

El «Llegat Serra-Viñas» de la biblioteca. Una memòria documental per la història

Iolanda Serrano i Irene Feliu 33

Editorial

Aquest any 2019, incert com tempestuós en tants ordres de la vida social i política sobretot, sembla voler recordar el no menys convuls i agitat 1919 en el qual va obrir les portes per primera vegada La Biblioteca Popular de Canet. *El Sot de l'Aubó* però, no pot fer menys que dedicar aquest número especial de Nadal de 2019 al centenari de la nostra institució bibliotecària, rebatejada el 1941 com a Biblioteca fray Pere Gual i Pujadas, en plena repressió franquista de tot el que havien estat els ingents esforços nacionals, socials i culturals de la Mancomunitat i la Generalitat de Catalunya.

Enric Prat de la Riba ja deia en el seu discurs de presa de possessió com a president de la Mancomunitat que l'objectiu prioritari de la Mancomunitat era el d'aconseguir que tots els municipis catalans tinguessin escola, biblioteca, telèfon i carretera. S'entén doncs, que ben pocs o gairebé cap no en tenien o no els tenien pas tots; Canet, per exemple, tenia escola, carretera i telèfon però no tenia biblioteca. La Mancomunitat, amb una administració exemplar i només els recursos de les quatre diputacions catalanes, va portar a terme un pla d'obra pública (cada vegada més admirable i avui inexplicable), entre els quals va haver-hi la construcció i posada en marxa de la que seria la tercera Biblioteca pública del país. Tant fou així que probablement la nostra biblioteca ha estat l'equipament cultural de finançament públic de Canet de més durada i rendiment d'aquests cent anys. La Biblioteca va ser des dels seus orígens un dels béns culturals més importants i més transversals. I és per aquest motiu que *El Sot de l'Aubó* ha volgut dedicar aquest número monogràfic a la biblioteca del poble de Canet.

Per tant i en primer lloc, en aquest editorial fem públic reconeixement a tots els qui al llarg d'aquest segle van contribuir a la seva construcció i al seu manteniment, els passats i també els presents. I, sobretot, al personal que l'ha mantinguda en funcionament i amb un plus més alt d'agraïment pel fet de ser fonamentalment una obra que l'han portat a terme les dones. L'existència de les bibliotecàries va ser un dels primers triomfs del feminisme i per això el nostre agraïment i reconeixement és encara més gran.

Obre doncs, aquest monogràfic sobre la Biblioteca, un article de Carles Sàiz i Xiqués a la recerca dels antecedents dels pioners personals i particulars que van intentar obrir algun tipus d'establiment comunitari dedicat a la lectura: van ser tan pocs i tan breus que gairebé no he gosat dir-ne biblioteques. Carles Sàiz, amb bon criteri però, aprofita l'avinentsa per acostar-nos la figura de mossèn Ferran Roig Palau, un prevere singularíssim que va deixar la pell i la fortuna en intents pedagògics, obstinat en fer créixer la cultura del país. Els qui l'havien conegut explicaven que es va arruïnar tractant de crear internats per l'ensenyament secundari per als fills de la burgesia, però també de les classes populars a través de la beneficència. Mossèn Ferran Roig, que va ser el fundador i primer director del primer internat de la Misericòrdia (l'edifici on actualment hi ha el geriàtric del mateix nom), també va fer un intent de posar la seva biblioteca privada a la disposició del poble.

A continuació Xavier Mas fa una remembrança de les bibliotecàries que més va tractar i més el van ajudar com a lector i usuari del servei públic bibliotecari de Canet. Fa una evocació infantil a la memòria d'Aurora Díaz-Plaja, Maria Roca Rosell i posterior a Flora Bessa Badia.

Francesc Rodríguez Santos fa una immersió retrospectiva a través dels dietaris de les bibliotecàries, en el període de la segona república i la guerra civil. Francesc Rodríguez ha sabut extreure les notícies més representatives, significatives o exemplars del període més carismàtic i més tràgic de la vida de Canet, a través de les pàgines dels dietaris de la Biblioteca. També els de major dificultat, com l'entrada a saqueig de la Biblioteca per les *tropas nacionales victoriosas* durant l'ocupació feixista dels primers mesos de 1939 i el primer any de la repressió (també cultural) de Catalunya.

Sergi Alcalde fa un recorregut a mode d'inventari pels llocs de Canet on va haver-hi biblioteques públiques i privades de les quals n'ha tingut esment fins a l'actualitat.

Per mèrits propis clou aquest número monogràfic l'article de l'actual directora de la Biblioteca Irene Feliu i Pou i l'arxivera municipal Iolanda Serrano Seoane, que fan una extensa i intensa exposició sobre el llegat Serra-Viñas de la Biblioteca actual. Aquest fons bibliogràfic està conformat principalment per la biblioteca i l'arxiu del polític, intel·lectual i metge canetenc doctor Marià Serra i Font.

Com cada any, rebeu per part de la Junta del Centre d'Estudis Canetencs un bon Nadal i una esperança renovada per a un millor any 2020.

El Sot de l'Aubó QUADERNS D'HISTÒRIA LOCAL



Centre d'Estudis
Canetencs



AJUNTAMENT
DE CANET DE MAR
Àrea de Cultura

Edita: Centre d'Estudis Canetencs · Saüc, 2 · 08360 Canet de Mar · Tel. 93 795 41 91
www.centrestudiscanetencs.cat · e-mail: centrestudiscanetencs@gmail.com

Consell editorial: Xavier Mas (president), Francesc Verdura (secretari), Sergi Alcalde (tresorer), Antoni Cruanyes, Jordi Soler, Ricard Cantano i Francesc Rodríguez (vocals) · Assessorament lingüístic: Gemma Martí · Traducció anglès: Rosa Mas i Stephen Gould · Disseny gràfic carlessaiz.cat · Dipòsit Legal: B-12828-2008 · ISSN: 2013-6285 (Ed. impresa)

Aquesta publicació compta amb el suport de l'Ajuntament de Canet de Mar